

A Biblia az európai kultúrában

Bibliai szabadegyetem és pedagógus-továbbképzés

MÓZES III-IK KÖNYVE

A régi időkben gyakran nevezték ezt a könyvet a „papok szabályainak” vagy az „áldozati törvények” könyvének. Amikor a fordítók a Bibliát héberől görögbe ültették át, Levitikon-nak, vagy Leviticusnak nevezték el, mert benne ismételt a papságról van szó, amely kizárólag a lévíták törzséhez tartoztak.

IDŐSZAK

A kivonulási év 2 évében, ápr 1-máj 20 közötti 50 napnyi időszakot ölel fel, amikor felállították a szent sátrat, illetve amíg elhagyták a Sínai pusztát (Ex. 40,1-17; Num.10,11)

SZERZŐ

Az ősgyülekezet Mózeset tekinti szerzőnek.

SZERKEZETE

A vázlat szerint.

I. A szentség – Isten kívánalma

1. Áldozati törvények

2. A papság törvénye

3. Tisztasági törvények

4. Az engesztelés törvénye

II. A megszentelődés – az ember válasza

1. A nép megszentelése

2. A papság megszentelése

3. Az istentiszteletek, ünnepek megszentelése

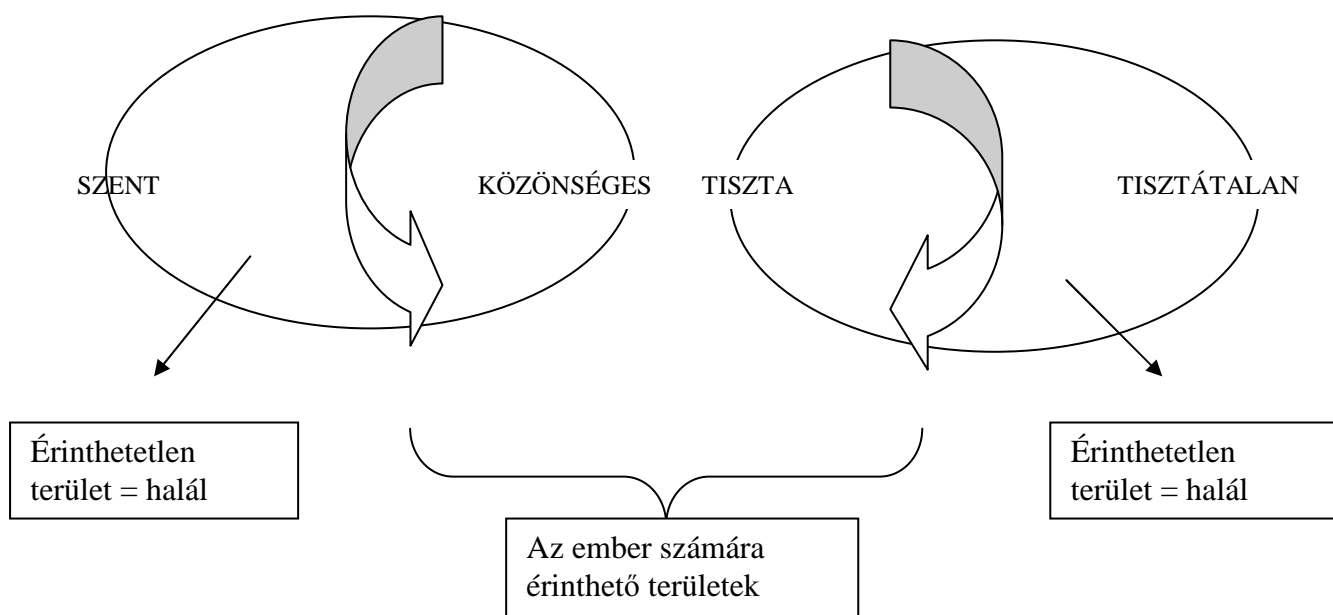
4. Kánaán megszentelése

5. Odaszentelés és fogadalom

Papok – lévíták: kulcsszereplők. Jelentése: aki őrzi a Tórát (tanács). A lévita tanácsot adott, elmondta hogyan kell élni.

Kulcsszó: szentség. Szent - ami Istenhez tartozik. A Leviticus meghúzza a határvonalakat. Mi tartozik a mi világunkhoz és mi az, ami felett Isten rendelkezik. A mai világ nem ismer határokat, de kiderült, hogy nem lehet büntetlenül átlépni Isten területére.

Szentségi körök az Ószövetségben

SZENT (KADOS)

Istenhez tartozó, elkülönített; az ember számára érinthetetlen terület.
III.Móz.27,21
Ide tartozott: hadisákmány, egészen égőáldozat, Tízparancsolat rendelkezései (szombat, stb). Aki belépett erre a területre (hozzányúlt ahhoz, ami az Úré, vagy az ide tartozó parancsolatokat áthágta halálbüntetést kapott. Nem térhetett többé vissza a szentségi körbe.

KÖZÖNSÉGES (HOL)

A kultikus törvények áthágásával vagy betegségek esetén kerültek ebbe a körbe. Pl. halott érintése, poklosság, menstruáció stb. Kultikus tisztátalanságot okozott, ami visszafordítható volt. Tisztulási folyamat és áldozat révén visszakerülhetett a „tisztá” körbe. Amikor valaki a közösséges körbe került, kirekesztették a táboron kívülre, távol került a közösségtől és a szentélytől.

TISZTA (TAHOR)

A kívánatos állapot kifejezője. Tiszta embernek minősült az a személy, aki engedelmeskedett, békességben volt Istennel és az emberekkel. A közösségben (táboron belül) élt, a szentély közelségét élvezhette, áldozatot vitt. Más kifejezéssel ez volt a „salom” állapot, az egészség, lelki és fizikai egyensúly állapota.

TISZTÁTALAN (TÁMÉ)

V.Móz.7,26 Átkozottnak vagy utálatosnak nevezi az ige azt aki ebbe a körbe került. A tisztátalan állatok húsának fogyasztása okozta ezt a tisztátalanságot, ami visszafordíthatatlan állapotot idézett elő. Ebből a helyzetből nem lehetett visszakerülni a „tisztá” körbe, ellentétben a „közösséges” állapottal, ahonnan volt visszatérés. III.Mózes 11 fejezet sorolja fel a tisztátalan állatokat.

ÁLDOZATOK

ÁLDOZAT	IGE	MIÉRT VITTÉK?	MIT VITTEK?	HOGYANMUTATTÁK BE?
EGÉSZEN ÉGŐ-ÁLDOZAT	III..Mózes 1,1-17 6,1-kk.	Teljes odaszánás kifejezése. Önkéntesen vitték.	Borjú, tulok, juhféle (kecske, bárány), galamb – Feltétel: hím és egészséges legyen!	Minden nap este és reggel bemutattak egy egészen égőáldozatot a népért. Emiatt az oltáron állandóan égett áldozat (a tűz nem aludt ki). Amikor magánszemély vitte: kezét az állat fejére tette; megölte; a pap a vérből az oltárra hintett; Teljesen elégette az oltáron. Az állat bőre a pap része volt. Ha valaki galambot vitt, a rítust teljes egészében a pap végezte.
ÉTEL-ÁLDOZAT	2,1-16	Istentől való fizikai függés kifejezése. (vihettek ételáldozatot hála-, bűnért-, vagy égőáldozatként is)	Liszt (búza vagy más gabonaf.), olaj, só, tömjén Nem vihettek: kovászt, mézet	Az elvitt alapanyagokból egy marékkal tettek az oltárra, a többi a pap része volt. A mindennapi szolgálatban a népért is bemutattak ételáldozatot. A szentély asztalára minden héten 12 kenyeret tettek, ami szintén ételáldozattal kifejezett hálaadás volt.
BÉKE-ÁLDOZAT	3,1-17 22,18-30	Isten és ember közötti rendezett kapcsolat kifejezése. Hála, megbékélés kif.	Tulok, kecske, bárány (lehetett nőstény is) lepény, pogácsa (7,12-13)	Aki vitte az áldozatot, megölte az állatot. A pap elfüstölgötte a kövérjét, a többi az övé maradt.
BŰNÉRT VALÓ ÁLDOZAT	4,1-5,13	Tudatlanságban elkövetett bűnök esetén vitték.	Tulok, kecskebak Nőstény kecske	Ha pap vitte és ölte meg az állatot. A vérből hétszer hintett a szentek szentjét eltakaró függöny felé. A kövérjét és a veséket elfüstölgötte, a többit elégette a táboron kívül. Ha fejedelem vagy magánszemély vitte – a fentihez hasonló módon végezték. Különbség: az oltárt szarvát is megkenték a vérrel; a húst a pap ette meg;
VÉTEKÉRT VALÓ ÁLDOZAT	5,14-19	Tévedésből vagy mulasztásból elkövetett bűnök miatt. (Hütlenség)	kos	Az áldozat meghozatala után meg kellett fizetnie az okozott kárt + ráadásként a kár 1/5-ét

ÜNNEPEK AZ ÓSZÖVETSÉGBEN

HÓ	MAI	NEVE	Nap		Ige	Jelkép	Ige	Megj
I.	Márc- ápr	NISZÁN	14-21	PÁSKA (szabadulás ünnepe)	<i>Lev. 23,4-5</i> <i>Num.28,16-25</i> <i>Deut.16,1-8</i>	Megváltás	<i>1 Kor 5,7</i>	Teljesedett
			15	Kovásztalán Kenyerek	<i>Lev.23,6-8.17.</i> <i>Ex.12,15-22</i>	Közösség Úrvacsora – Jézus	<i>1.Kor 5,8</i> <i>2 Kor 7,1</i> <i>1 Ján 1,6</i>	Teljesedett Folyamatban
			16	Első zsenge	<i>Lev.23,9-14</i>	Feltámadás	<i>Ján 12,24</i> <i>1 Kor 15,22-23</i>	Teljesedett
II.		IJJÁR						
III.	Máj- jún	SZIVÁN	50-ik nap páskától	PÜNKÖSD (aratás ünnepe)	<i>Deut.16,9-10.</i> <i>Num.28,26-31</i>	Szentlélek Kitöltése	<i>Csel 2,1-4; 2,16-21</i>	Teljesedett („korai eső”)
				Hetek ünnepe	<i>Lev.23,15-22</i>		<i>Jóel 2,28.29</i> <i>Jóel 2,23; Hós 6,3; Zak.10,1</i>	Advent előtt második teljesedés („késői eső”)
IV		TAMMUR						
V		ÁB						
VI		ELUL						
VII	Szept- okt	TISRI	1	Kürtzengés	<i>Num.10,1-10</i> <i>Num. 29,1-6</i>	Ébredés, Végidei üzenet	<i>Ezék 37,1-14</i> <i>Jel. 14,6-12</i>	Folyamatban az advent előtt
			10	ENGESZTELÉS (ítélet, bűn eltörlésének ünnepe)	<i>Lev.23,26-32</i> <i>Num.29,7-11</i>	Advent előtti ítélet	<i>Dán 8,14; 7,9-22</i>	
			15-22	SÁTOROS (betakarítás, hálaadás)	<i>Lev. 23,33-43</i> <i>Num. 29,12-40</i>	Új Föld – Bárány menyegzője	<i>Jel. 19,6-10</i> <i>Jel. 21-22 fej</i>	Jézus eljövetele után
VIII		BÚL					Rövidítések – Mózes könyvei: <i>Gen - Mózes I könyve</i> <i>Ex - Mózes II könyve</i> <i>Lev - Mózes III könyve</i> <i>Num - Mózes IV könyve</i> <i>Deut - Mózes V könyve</i>	
IX		KISLEV						
X		TEBET						
XI		SEBAT						
XII		ÁDÁR						